

Sygn. akt IV U 350/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2018 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący: SSR Maja Snopczyńska

Protokolant : Karolina Nowicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lutego 2018 roku w Ś.

sprawy z odwołania **P. K.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

w sprawie (...)

o zwrot zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. w sprawie (...)

w ten sposób, iż stwierdza, że wypłacony zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne opisane w decyzji nie stanowi nienależnie pobranego świadczenia i ustala brak obowiązku zwrotu pobranego zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego opisanego w tej decyzji.

UZASADNIENIE

Powód P. K. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 14 września 2017 roku, odmawiającej mu prawa do zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego za okres od dnia 02 lipca 2016 roku do 27 listopada 2016 roku oraz świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 28 listopada 2016 roku do 30 listopada 2016 roku oraz zobowiązującej powoda do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego wraz z odsetkami w łącznej wysokości 14967,66 zł, na ustaloną kwotę składała się należność główna w kwocie 14056,59 zł brutto z funduszu chorobowego za okres od 02 lipca 2016 r. do 30 listopada 2016 r. oraz odsetki w kwocie 911,07 zł z funduszu chorobowego. W uzasadnieniu powód podniósł, że w okresie niezdolności do pracy nie pobierał wynagrodzenia za pracę w firmie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Stan zdrowia nie pozwalał powodowi na podjęcie jakiegokolwiek pracy. Na konto powoda nie wpłynęło żadne wynagrodzenie z ww firmy. Ponadto, powód w tym okresie nie przebywał na terenie firmy (...) Sp. z o.o., nie podpisywał list obecności.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powołano podstawę prawną decyzji, podnosząc, iż powód w czasie orzeczonej niezdolności do pracy świadczył pracę zarobkową na rzecz firmy (...) Sp. z o.o., co wynikało z zaświadczenia tej firmy z dnia 24 lutego 2017 r.

W toku postępowania Sąd ustalił

następujący stan faktyczny:

Powód P. K. zatrudniony był w firmie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ż..

Od dnia 01 marca 2016 r. do dnia 30 listopada 2016 r. powoda łączyła umowa zlecenia z firmą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W..

W okresie od 30 maja 2016 roku do 30 listopada 2016 roku powód miał orzeczoną niezdolność do pracy i strona pozwana wypłaciła mu zasiłek chorobowy za okres od 02 lipca 2016 roku do 27 listopada 2016 roku oraz świadczenie rehabilitacyjne za okres od 28 listopada 2016 roku do 30 listopada 2016 roku.

Dowód:

- akta ZUS – w załączeniu.

Przed wypadkiem, powód wykonywał pracę dla spółki (...) Sp. z o.o. przez okres dwóch godzin dziennie, nie miał osobistego kontaktu z koordynatorem firmy, kontaktował się z nim telefonicznie. Po wypadku powód zwrócił telefon służbowy firmie (...) Sp. z o.o. i poinformował, że nie będzie dalej wykonywał zlecenia, ponieważ jest na zwolnieniu chorobowym. Po otrzymaniu decyzji z ZUS-u powód ponownie skontaktował się z koordynatorem, który dopiero w dniu 01 grudnia 2016 r. wycofał zlecenia dla powoda. Powód był po poważnym urazie kręgosłupa i barku, na skutek wypadku miał sparaliżowaną lewą stronę ciała, nie mógł wykonywać pracy, w lipcu 2017 roku miał operację, oczekuje na kolejny zabieg.

W okresie niezdolności do pracy powód nie wykonywał czynności związanych z umową zlecenia dla (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., nie osiągał z tego tytułu dochodów.

Dowód:

-zeznania powoda P. K., e-protokół z dnia 13 lutego 2018 r. k. 15

Decyzją z dnia 14 września 2017 roku organ rentowy odmówił powodowi prawa do zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego za okres od 02 lipca 2016 roku do 27 listopada 2016 roku oraz świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 28 listopada 2016 roku do 30 listopada 2016 roku oraz zobowiązał powoda do zwrotu zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego za w/w okres w kwocie 14056,59 zł brutto wraz z odsetkami w kwocie 911,07zł – w łącznej wysokości 14967,66 zł.

Dowód:

akta ZUS – w załączeniu.

W tak ustalonym stanie faktycznym

Sąd zważył:

Odwołanie podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 roku, poz. 1778) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Zgodnie zaś z art. 84 ust 2 powyżej cytowanej ustawy za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważane są:

1) świadczenia, które zostały wypłacone pomimo zaistnienia okoliczności powodujących:

a) ustanie prawa do świadczeń,

b) wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części,

jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Przepis ten, ustanawiając obowiązek zwrotu świadczenia przez osobę, która pobrała nienależne świadczenie, wskazuje istotną cechę nienależnie pobranego świadczenia w ujęciu u.s.u.s, tj. świadomość (złą wiarę) osoby pobierającej świadczenie co do nieprzysługiwania tego świadczenia w całości lub w części od początku albo w następstwie później zaszłych zdarzeń. Obowiązek zwrotu świadczenia obciąża więc tylko tego, kto przyjął świadczenie w złej wierze, mając świadomość jego nienależności. Dotyczy to zarówno osoby, która została pouczona o okolicznościach dotyczących braku prawa do pobierania świadczenia (art. 84 ust. 2 pkt 1 u.s.u.s.), jak i osoby, która uzyskała świadczenie na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenie (art. 84 ust. 2 pkt 2 u.s.u.s.). Świadomość nienależności świadczenia może mieć źródło w pouczeniu udzielonym przez organ rentowy co do okoliczności powodujących konieczność zwrotu świadczenia bądź też może wynikać z zawinionego działania osoby, która spowodowała wypłatę świadczeń.

W orzecznictwie sądowym, dotyczącym problematyki zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, ugruntowany jest pogląd o możliwości domagania się przez organ rentowy zwrotu nienależnie pobranego świadczenia tylko wówczas, gdy ubezpieczonemu można przypisać złą wolę, przy czym dla ustalenia obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, decydujące znacznie ma świadomość i zamiar ubezpieczonego, który pobrał świadczenie w złej wierze.

W niniejszej sprawie nie można uznać, by powód pobrał świadczenie w złej wierze, albowiem nie zostały spełnione przesłanki z art. 84 ust. 2 powołanej ustawy z dnia 13 października 1998 roku. W tym miejscu wskazać należy, że pouczenie osoby pobierającej świadczenie o okolicznościach powodujących ustanie prawa do świadczenia albo wstrzymania wypłaty świadczenia w całości lub części ma doniosły charakter z uwagi na fakt, iż przesądza o świadomości ubezpieczonego pobrania świadczenia bez podstawy prawnej. Powinno ono zawierać informację o okolicznościach, których wystąpienie spowoduje brak prawa do świadczenia lub wstrzymanie jego wypłaty w całości lub części oraz zobowiązanie powiadomienia organu rentowego o zajściu ww. okoliczności. Obowiązek udzielenia pouczenia obciąża organ rentowy, który w przypadku sporu zobowiązany jest do wykazania skutecznego doręczenia prawidłowego pouczenia adresatowi. W przypadku braku potwierdzenia doręczenia przesyłki zawierającej stosowne pouczenie organ rentowy skuteczność doręczenia może wykazywać innymi dowodami.

Strona pozwana nie wykazała natomiast, aby powód pouczony został o braku prawa do pobierania świadczeń, bowiem w aktach organu rentowego brak jest jakiegokolwiek decyzji zawierającej pouczenie, z którego wynikałoby kiedy i w jakich okolicznościach następuje zwrot nienależnie pobranych świadczeń.

Abstrahując od powyższego zdaniem Sądu w niniejszej sprawie nie zostały spełnione przesłanki art. 17 Ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity – Dz. U. z 2016 roku, poz. 372). W tym miejscu wskazać należy, że pracą zarobkową, o której mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach, jest każda aktywność ludzka, niezależnie od stosunku prawnego, w ramach której jest realizowana, skutkująca uzyskaniem dochodu. Na gruncie tej przesłanki nie ma natomiast znaczenia czy konkretna praca podejmowana jest w celu zarobkowym, a więc, czy osiągnięcie dochodu było głównym motywem jej podjęcia (zob. A. Rzetecka-Gil, Komentarz do art. 17 [w:] Ustawa o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Komentarz, Warszawa 2009, pkt 5). Spełnienie wspomnianej przesłanki było wielokrotnie przedmiotem oceny zarówno ze strony Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych. Na tym tle dominuje podejście przypisujące zarobkowy charakter każdej działalności przynoszącej jakikolwiek dochód. Nie dotyczy to jedynie sporadycznych, incydentalnych i wymuszonych okolicznościami przejawów aktywności zawodowej (por. m.in. wyroki SN z: 5 kwietnia 2005 r., sygn. akt I UK 370/04, OSNP nr 21/2005, poz. 342; 12 maja 2005 r., sygn.

akt I UK 275/04, OSNP nr 3-4/2006, poz. 59; 5 października 2005 r., sygn. akt I UK 44/05, OSNP nr 17-18/2006, poz. 279; 15 czerwca 2007 r., sygn. akt II UK 223/06, OSNP nr 15-16/2008.

Na gruncie art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach odrębnie ocenia się spełnienie przesłanki polegającej na wykorzystywaniu zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia. Chodzi tutaj - ogólnie rzecz ujmując - o takie działania, które są nieodpowiednie dla osoby chorej i mogą wydłużyć okres pozostawania na zwolnieniu. Są to także wszelkie działania utrudniające proces leczenia i rekonwalescencję (por. wyrok SN z 14 grudnia 2005 r., sygn. akt III UK 120/05, OSNP nr 21-22/2006, poz. 338).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił na stwierdzenie, aby powód wykonywał jakąkolwiek pracę na podstawie umowy zlecenia z firmą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Powód zeznał, że w okresie niezdolności do pracy nie otrzymywał od spółki wynagrodzenia, że po wypadku zwrócił koordynatorowi telefon służbowy oraz poinformował, że nie może świadczyć pracy z powodu przebywania na zwolnieniu chorobowym. Powód doznał urazu kręgosłupa, miał sparaliżowaną lewą stronę ciała, nie był w stanie wykonywać pracy. Strona pozwana nie przedłożyła żadnych dowodów potwierdzających wykonywanie przez powoda pracy zarobkowej. Z zaświadczenia spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. z dnia 24 lutego 2017 r. nie wynika, aby powód otrzymywał wynagrodzenie od spółki, a ponadto zaświadczenie o przepracowanych dniach oparte jest na listach płac, co do których powód zakwestionował prawdziwość podpisów. Powód zeznał, że koordynator był informowany o niemożności świadczenia pracy po wypadku, jak również po otrzymaniu decyzji organu rentowego, dopiero po ponownej informacji powód został wycofany z wystawiania mu zleceń. Wprawdzie w aktach organu rentowego znajdują się kopie list obecności za okres objęty decyzją, jednak powód zaprzeczył aby były to jego podpisy, zaś strona pozwana nie złożyła w tym zakresie żadnych wniosków dowodowych.

Podkreślić należy, że nie jest istotnym, czy powoda i spółka (...) łączyła umowa zlecenia, a to czy w okresie objętym decyzją powód świadczył pracę na podstawie tej umowy i otrzymywał z tego tytułu wynagrodzenie. Okoliczności te winna udowodnić strona pozwana, czego nie uczyniła.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, iż brak było materialnej podstawy odmowy powodowi prawa do zasiłku chorobowego, jak również żądania zwrotu świadczeń i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję.